

مطالعه روان‌سنجی مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان

Psychometric Study of the Multidimensional Wellbeing in Youth Scale

Elnaz Zeydabadi Nejad
PhD Candidate in Health Psychology,
Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

Omid Shokri, PhD
Shahid Beheshti University,
Tehran, Iran

امید شکری*
استادیار گروه روانشناسی
دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی
دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

الناز زیدآبادی نژاد
دانشجوی دکتری روانشناسی سلامت
دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی
دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

چکیده

این پژوهش با هدف تحلیل روان‌سنجی مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان (گریپ، گریپ، گراجسن، پالاک و گرانی، ۲۰۲۳) انجام شد. در این مطالعه توصیفی پیمایشی، از جامعه آماری دانشجویان کارشناسی دانشگاه شهید بهشتی در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲، ۴۵۱ دانشجو (۲۳۰ دختر و ۲۲۱ پسر) با استفاده از روش نمونه‌برداری در دسترس انتخاب و به مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان، نسخه کوتاه مقیاس افسردگی، اضطراب و تنیدگی (لاویانند و لاویانند، ۱۹۹۵) و مقیاس رضایت از زندگی (دینر، ایمونس، لارسن و گریفین، ۱۹۸۵)، پاسخ دادند. نتایج تحلیل عاملی تأییدی با تکرار ساختاری پنج مؤلفه‌ای شامل ۱) داشتن تأثیر، هدف و معنا، ۲) مقابله با تنیدگی و نگرانی، ۳) روابط خانوادگی، ۴) اعتماد به خود، و ۵) احساس محترم بودن، درک شدن و دوست داشته شدن، از روایی عاملی مقیاس حمایت کرد. نتایج مربوط به همبستگی بین بهزیستی با رضایت از زندگی و آشفتگی روان‌شناختی، از روایی ملاکی مقیاس، دفاع کرد. در مجموع، یافته‌های این پژوهش از مشخصه‌های فنی روایی و اعتبار مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان حمایت کرد.

واژه‌های کلیدی: بهزیستی، نوجوان و جوان، ویژگی‌های روان‌سنجی

Abstract

This research was carried out with the aim of psychometric analysis of the Multidimensional Wellbeing in Youth Scale. In this research, 451 students responded to the MWYS, the Depression, Anxiety and Stress Scale, and the Satisfaction with Life Scale. Results of CFA supported the factorial validity of the MWYS by repeating a structure consisting of five components: 1) having impact, purpose and meaning, 2) coping with stress and worry, 3) family relationships, 4) self-confidence, and 5) feeling respected, appreciated, and loved. The results related to the correlation between the multiple dimensions of well-being with life satisfaction and psychological disturbance provided defense of the criterion validity of the MWYS. In sum, the findings of this research provided convincing evidence in defense of the validity and reliability of the of the MWYS.

Keywords: well-being, adolescent and youth, psychometric properties

received: 02 October 2024

accepted: 29 Decmeber 2024

دریافت: ۱۴۰۳/۰۷/۱۱

پذیرش: ۱۴۰۳/۰۹/۲۸

*Contact information: omidshokri1978@gmail.com

مقدمه

در خلال سال‌های گذشته، پژوهشگران زیادی با اطلاع و تاکید بر اهمیت وهلهٔ نوجوانی و جوانی در شکل‌گیری تحول اجتماعی و هیجانی نوجوانان و جوانان، کوشیده‌اند بهزیستی را در آن‌ها بررسی کنند (هامالانن، لیپالینن، پالاکانا، لیپالینن و کیارا، ۲۰۲۳؛ کاتری، داگال، لیم، توماس و شیوا، ۲۰۲۴). بهزیستی فاعلی (ذهنی) اشاره به ارزیابی شخص از زندگی خود دارد (پاتس و کسیدی، ۲۰۲۰). البته مرور شواهد پژوهشی، نشانگر آن است که روش‌های گوناگونی برای ارزیابی و اندازه‌گیری این سازه وجود دارد (چو و یو، ۲۰۲۰). در این بخش، نتایج نشان می‌دهد که تعیین‌گرهایی اجتماعی مانند همسالان و آموزش و پرورش، در مقایسه با دیگر وهله‌های تحولی، بر بهزیستی نوجوانان و جوانان اثرگذارتر است (نایت و ساموئل، ۲۰۲۲). پژوهشگران یادآوری می‌کنند که چالش‌ها، نیازها و ارزش‌های مربوط به بهزیستی در بین نوجوانان و جوانان، از نسلی به نسل دیگر، تغییر می‌یابند (گاليجا و دیگران، ۲۰۲۴). برای نمونه نوجوانان امروز با چالش‌هایی مانند مصرف بالای غذاهای ناسالم، فساد محیطی، ظهور رسانه‌های اجتماعی و جهانی شدن، روبرو هستند (لونتال و دیگران، ۲۰۱۵). اگر چه تلاش پژوهشگران برای سنجش بهزیستی در نوجوانان و جوانان، درک‌مان را از بهزیستی در این افراد افزایش داده است، اما اغلب، مؤلفه‌های اختصاصی بهزیستی در نوجوانان و جوانان نامشخص مانده و نیازهای ویژهٔ آن‌ها شناسایی نشده است (یانگ، سو و اکسین، ۲۰۲۳). بنابراین، هر گونه تلاش در مسیر مفهوم‌پردازی و سنجش بهزیستی در نوجوانان و جوانان، بدون در نظر داشتن چالش‌های نسل کنونی، منجر به درکی عمیق نخواهد شد.

مرور شواهد نشان می‌دهد که دینر (۱۹۸۴) با تأسی از روی‌آورد لذت‌گرا، یکی از اثرگذارترین مواضع مفهومی معطوف بر بهزیستی را توسعه

داده است. دینر، ایشی و تای (۲۰۱۸) چهار بعد اصلی بهزیستی فاعلی شامل عاطفهٔ خوشایند و عاطفهٔ ناخوشایند (مؤلفه‌های هیجانی) و رضایت از زندگی کلی و رضایت از زندگی ویژهٔ بافتار (مؤلفه‌های شناختی) را از یکدیگر، تمیز می‌دهد. در نظام مفهومی دینر، ناپا اسکالن و لاکاس (۲۰۰۹)، عاطفهٔ مثبت و عاطفهٔ منفی دو بعد یک پیوستار واحد، نیستند بلکه، دو سازهٔ مستقل از یکدیگرند. در خلال سال‌های گذشته، پژوهشگران با تأکید بر وزن تفسیری محیط اجتماعی و بافتاری افراد، بر ماهیت پیچیده و چندوجهی سازهٔ بهزیستی، اصرار ورزیده‌اند (رشید، فاتیما و تریک، ۲۰۲۲). نتایج مطالعات مختلف نشان داده‌اند که بهزیستی فاعلی به رخدادهای زندگی افراد، مربوط می‌شود (وانگ، دیگو، آمیما، پار و گائو، ۲۰۲۰).

تأکید بر توان تفسیری محیط اجتماعی و بافتاری برای مفهوم‌پردازی بهزیستی افراد سبب شده است که ایدهٔ بهزیستی انطباقی^۱، به عنوان توانایی افراد برای مواجههٔ سازگارانه با تجارب منفی بر اساس تفاوت‌های فردی آن‌ها در مهارت‌ها و منابع مقابله‌ای‌شان، ظهور یابد (بینانا و دیگران، ۲۰۱۹). بر این اساس، داج، دالی، هیوتن و ساندروز (۲۰۱۲) تأکید می‌کنند که بهزیستی، بیانگر نقطهٔ تعادل میان منابع جسمانی، روان‌شناختی و اجتماعی فرد با مطالبه‌گری‌های تجارب چالش‌زا است. بنابراین، بهزیستی نه فقط سازه‌ای چندبُعدی است که حتی سازه‌ای در حال تکامل است و مفهوم‌پردازی آن در گذار زمان، دستخوش تغییر قرار می‌گیرد (ریورا، گالویز - موزا و تیرادا - سیرانا، ۲۰۲۴). در همین راستا، پژوهشگران نه‌تنها بر بررسی هرچه بیشتر محیط / موقعیت تأکید دارند، که بر بررسی ادراک‌های ذهنی نوجوانان / جوانان از این محیط / موقعیت نیز اصرار دارند. (داگال، واسیلیویک، رایت و ویک، ۲۰۲۴).

در پژوهشی دیگر، رز و دیگران (۲۰۲۰) پنج

می‌شود (تا، لی، گانتزویلر و گای، ۲۰۲۴). بنابراین، بهزیستی در نوجوانان و جوانان نیز مشابه بهزیستی در بزرگسالان، مسئله‌ای چندبُعدی بوده که انتخاب قلمروهایی مانند احساس ارزشمندی و یاری‌رسانی نسبت به جامعه، استقلال و احساس عاملیت در بافت پاسخ‌دهی به تقاضاهای تحصیلی را بیش از پیش، مورد تأکید قرار می‌دهد (کای، شای و کوی، ۲۰۲۳؛ میترا، وایگاد و فولان، ۲۰۲۱).

البته، ریف (۲۰۱۴) با تأسی از آموزه‌های روی‌آورد سعادت‌گرا^۱ نسبت به بهزیستی، مدل بهزیستی روان‌شناختی را با شمول شش وجه^۲ استقلال (احساس زندگی موافق با اصول و اراده آزاد فردی)، تسلط محیطی^۳ (احساس کنترل بر موقعیت‌های مختلف زندگی فردی)، خودپذیری^۴ (توانایی پذیرش آگاهانه محدودیت‌های فردی)، روابط مثبت با دیگران^۵ (توانایی ایجاد پیوندهای عمیق و هدفمند با دیگران)، رشد فردی^۶ (گرایش به دیدن زندگی به مثابه یک تجربه تحول‌آفرین و به مثابه فرصتی برای رشد استعدادها بالقوه فردی) و هدف در زندگی^۷ (گرایش فرد به ادراک معنا، هدف و جهت‌مندی در زندگی فردی)، توسعه داد. در این نظام مفهومی، گسترش همزمان ابزارهای گوناگون مقیاس‌های بهزیستی روان‌شناختی ریف^۸، که مختص گروه‌های سنی مختلف‌اند، بیانگر آن است که تلاش شده است تا شاخص‌های بهزیستی روان‌شناختی، از بافت‌ها و فرایندهای تحولی فراتر روند (ون‌دیرندانک و لام، ۲۰۲۳).

سلیگمن (۲۰۱۲) نیز در راستای مفاهیم روان‌شناسی مثبت، مدل بهزیستی پرما را با پنج مؤلفه هیجان‌های مثبت، تعهدمندی، معنا، روابط مثبت و موفقیت‌ها، توسعه داد. رشید و سلیگمن (۲۰۱۳) با هدف سنجش مدل پرما نسبت به بهزیستی، سیاهه روان‌درمانی مثبت^۹ را توسعه دادند.

قلمرو بهزیستی نوجوان را شامل ۱) سلامتی و تغذیه مناسب، ۲) پیوندجویی، ارزش‌های مثبت و یاری‌رساندن به جامعه، ۳) محیط امن و یاری‌گر، ۴) یادگیری، کفایت‌مندی، آموزش و پرورش، مهارت‌ها و اشتغال و ۵) عاملیت و تاب‌آوری، از یکدیگر تفکیک کردند. در این نظام مفهومی، اگر چه وجوهی مانند پیوندجویی و محیط‌های امن و یاری‌گر، برای بزرگسالان نیز واجد اهمیت هستند، اما برخی دیگر از وجوه این روی‌آورد، بیشتر با اقتضاعات وهله تحولی نوجوانان و جوانی، تطابق نشان می‌دهند. گرایش روز افزون نوجوانان به جستجوی هیجان و خطرپذیری مثبت، در تمیز نوجوانان از بزرگسالان، واجد اهمیت است (تیان، اکسین، ژنگ و لیو، ۲۰۲۴). در این بخش، پژوهشگران یادآوری می‌کنند که نوجوانان در مقایسه با بزرگسالان با هدف افزایش ضریب نفوذ و تأثیرشان، بیشتر برای کمک به دیگران، احساس نیاز می‌کنند (پارک، براون و استفتن، ۲۰۲۴). بی‌شک، احساس نیاز نوجوان برای یاری‌رسانی اجتماعی و تلاش برای خلق فرصت‌هایی با هدف تأمین این نیاز، از طریق پاسخ به احساسات معطوف بر خودمختاری و توسعه احساس عاملیت در او، کارکردهایی انطباقی را برای خود فرد نیز، سبب می‌شود (للی، ۲۰۲۴). نتایج مطالعات نشان داده‌اند نوجوانی که خود را برای اجتماع خود ارزشمندتر ارزیابی می‌کند، سطوح بالاتری از رضایت از زندگی را گزارش می‌کند (مک‌کای و دیگران، ۲۰۲۳). یکی دیگر از دلایل تفاوت مدل مفهوم‌پردازی بهزیستی در نوجوانان و بزرگسالان به تأثیر کنش‌وری و پیشرفت تحصیلی بر بهزیستی نوجوانان مربوط است (پاندایا، ۲۰۲۳؛ وین و دیگران، ۲۰۲۲). موافق با پیشنهاد پژوهشگران، مدرسه و مطالبه‌گری‌های تحصیلی یکی از منابع اصلی تنیدگی در نوجوانان تلقی

1 - eudaimonic

2 - environmental mastery

3 - self-acceptance

4 - positive relations with others

5 - personal growth

6 - autonomy

7 - Ryff's Scales of Psychological Well-Being

8 - Positive Psychotherapy Inventory

پیشینه پژوهشی نشان می‌دهد که منطق مفروض و زیربنایی این مدل از بهزیستی نیز اگر چه در حصر مفاهیم جنبش روان‌شناسی مثبت است، اما رجوع به آن، فراافتاری، تلقی می‌شود (کوویچ، سیمپسون، فالی، هاس و فیلیپز، ۲۰۲۳).

بر این اساس، گرین، گرایپ، گروپسن، پالاک و کرانی (۲۰۲۳) ضمن تصریح اولویت‌یافتگی مدل بافتاری/تحوّلی بهزیستی، با تأکید بر توان تفسیری تعیین‌گرهای بافتاری، مقیاس بهزیستی چندبعدی در نوجوانان^۱ را توسعه دادند. گرین و دیگران (۲۰۲۳) با هدف اولویت دادن به ایجاد مدلی بافتاری/تحوّلی برای بهزیستی، ابتدا از طریق انجام مصاحبه با جوانان به صورت گروهی، کوشیدند به طریقی کشف‌محور و به کمک مصاحبه با مشارکت کنندگان، نشانگرهای بنیادین و معرف بهزیستی نوجوانان را جستجو کنند. در پی آن (در بخش کمی پژوهش)، گرین و دیگران (۲۰۲۳) مدل مفهومی بهزیستی در نوجوانان را با شمول پنج مولفه^۱ داشتن تأثیر، هدف و معنا^۲، مقابله با تنیدگی و نگرانی^۳، روابط خانوادگی^۴، اعتماد به خود^۵، احساس محترم بودن، درک شدن و دوست داشته شدن^۶، تأیید کردند. در پژوهش ترکیبی گرین و دیگران (۲۰۲۳) نتایج حاکی از روایی سازه و همگرایی مقیاس چندبعدی بهزیستی در جوانان فراهم آورد. در این پژوهش، نتایج مربوط به ضرایب همسانی درونی نیز از پایایی مقیاس چندبعدی بهزیستی در نوجوانان، حمایت کرد.

همراستا با شواهد موجود، به دلیل نیاز به روزآمدسازی فهم‌مان از شاخص‌های سازه بهزیستی روان‌شناختی و تلاش برای ارائه مدلی منطبق با فرایندهای تحوّل گروه هدف و پرهیز از روی‌آوردهای فراافتاری و غیرتحوّلی‌نگر، سبب شد که پژوهشگران در این پژوهش، تحلیل روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس چندبعدی نیک‌زیستی برای

جوانان را در اولویت انتخاب، قرار دهند. بنابراین، این پژوهش در پی پاسخ‌دادن به سؤالات زیر است: آیا نسخه فارسی مقیاس چندبعدی بهزیستی در جوانان، از روایی عاملی برخوردار است؟

آیا نسخه فارسی مقیاس چندبعدی بهزیستی در جوانان، از روایی ملاکی برخوردار است؟ آیا نسخه فارسی مقیاس چندبعدی بهزیستی در جوانان، از اعتبار به روش همسانی درونی، برخوردار است؟

روش

این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و جامعه آماری دانشجویان کارشناسی دانشگاه شهید بهشتی در نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود. نمونه آماری پژوهش نیز شامل ۴۵۱ دانشجو (۲۳۰ دختر و ۲۲۱ پسر) بودند که با استفاده از روش نمونه‌برداری در دسترس، انتخاب شدند. در این پژوهش، تعداد ۵۰ دانشجو (۱۱ درصد) از دانشکده روان‌شناسی، ۳۷ دانشجو (۸ درصد) از دانشکده علوم شیمی و نفت، ۴۱ دانشجو (۹ درصد) از دانشکده حقوق، ۳۷ دانشجو (۸ درصد) از دانشکده علوم فناوری زیستی، ۴۶ دانشجو (۱۰ درصد) از دانشکده مهندسی و علوم کامپیوتر، ۵۰ دانشجو (۱۱ درصد) از دانشکده ادبیات و علوم انسانی، ۴۱ دانشجو (۹ درصد) از دانشکده معماری و شهرسازی، ۵۰ دانشجو (۱۱ درصد) از دانشکده اقتصاد و علوم سیاسی، ۵۵ دانشجو (۱۲ درصد) از دانشکده علوم و فناوری زیستی و ۴۴ دانشجو (۱۰ درصد) از دانشکده مدیریت و حسابداری، انتخاب شدند. همسو با منطق پیشنهادی کلاین (۲۰۱۵) در این پژوهش، به ازای هر ماده از نسخه ۴۶ ماده‌ای مقیاس چندبعدی بهزیستی، تعداد ۱۰ مشارکت‌کننده انتخاب شدند. البته، در مرحله غربالگری داده‌ها، تعداد ۹ مشارکت‌کننده، غیرعادی (دورافتاده) تشخیص داده شدند و در اولویت حذف قرار گرفتند. در این پژوهش از ابزارهای زیر استفاده شد:

- 1 - Multidimensional Wellbeing in Youth Scale
- 2 - having impact, purpose and meaning
- 3 - coping with stress and worry

- 4 - family relationships
- 5 - self-confidence
- 6 - feeling respected, appreciated and loved

تا «همیشه درباره من صدق می‌کند» (۳)، پاسخ می‌دهند. در مقیاس افسردگی، ملالت^۳، ناامیدی^۴، بی‌ارزش شمردن زندگی^۵، خودناارزنده‌سازی^۶، فقدان علاقه/ مشارکت^۷، بی‌لذتی^۸ و سکون^۹، در زیرمقیاس اضطراب، انگیزختگی خودکار^{۱۰}، تأثیرات اسکلتی ماهیچه‌ای^{۱۱}، اضطراب موقعیتی^{۱۲} و تجربه ذهنی احساس اضطراب^{۱۳} و در نهایت در مقیاس تنیدگی که نسبت به سطوح انگیزختگی غیراختصاصی مزمن حساس است، دشواری در آرمیدگی^{۱۴}، انگیزختگی عصبی^{۱۵}، سهولت در تحریک شدگی/ ناآرامی^{۱۶}، فزون تحریک‌پذیری/ واکنش‌پذیری^{۱۷} و عدم تحمل^{۱۸} اندازه‌گیری می‌شود. در پژوهش لوی‌باند و لوی‌باند (۱۹۹۵) ضرایب همسانی درونی سه زیرمقیاس افسردگی، اضطراب و تنیدگی به ترتیب برابر با ۰/۹۱، ۰/۸۴ و ۰/۹۰ به دست آمد. همچنین، در پژوهش لوی‌باند و لوی‌باند (۱۹۹۵) نتایج روایی عاملی مقیاس افسردگی، اضطراب و تنیدگی، از ساختار سه‌عاملی آن به طور تجربی حمایت کرد. در مطالعه شکری، شهیدی، مظاهری، فتح‌آبادی و رحیمی‌نژاد (۲۰۱۴)، ضرایب آلفای کرونباخ برای مقیاس‌های افسردگی، اضطراب و تنیدگی به ترتیب برابر با ۰/۸۲، ۰/۷۸ و ۰/۷۸، به دست آمد. در پژوهش حاضر، ضرایب آلفای کرونباخ برای مقیاس‌های افسردگی، اضطراب و تنیدگی به ترتیب برابر با ۰/۸۵، ۰/۸۰ و ۰/۷۹، به دست آمد.

مقیاس چندبعدی بهزیستی جوانان

(گرین و دیگران، ۲۰۲۳). گرین و دیگران (۲۰۲۳) به کمک پژوهشی ترکیبی، در مرحله نخست، به کمک مصاحبه با جوانان در قالب گروهی، کوشیدند نقشه مفهومی بهزیستی را با در نظر گرفتن

مقیاس رضایت از زندگی^۱ (دینر،

ایمونس، لارسن و گریفین، ۱۹۸۵). دینر و دیگران (۱۹۸۵) نسخه پنج ماده‌ای مقیاس رضایت از زندگی را به منظور اندازه‌گیری بعد شناختی بهزیستی ذهنی افراد، توسعه دادند. در این مقیاس، شرکت‌کنندگان به هر ماده بر روی یک طیف هفت درجه‌ای لیکرت از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۷)، پاسخ می‌دهند.

یافته‌های مطالعات دینر و دیگران (۱۹۸۵) و گودرزی، شکری و شریفی (۲۰۱۴) از ویژگی‌های فنی روایی و اعتبار مقیاس رضایت از زندگی، حمایت کردند. در پژوهش دینر و دیگران (۱۹۸۵) ضریب همسانی درونی مقیاس رضایت از زندگی ۰/۸۹ و در پژوهش گودرزی و دیگران (۲۰۱۴) ضریب همسانی درونی مقیاس رضایت از زندگی برابر با ۰/۸۸ به دست آمد. در پژوهش حاضر، ضریب همسانی درونی مقیاس رضایت از زندگی، به دست آمد.

مقیاس افسردگی، اضطراب و تنیدگی^۲

(لوی‌باند و لوی‌باند، ۱۹۹۵). لوی‌باند و لوی‌باند (۱۹۹۵) نسخه اصلی مقیاس افسردگی اضطراب و تنیدگی را با هدف اندازه‌گیری افسردگی، اضطراب و تنیدگی توسعه دادند. نسخه کوتاه ۲۱ ماده‌ای مقیاس مزبور شامل مجموعه‌ای از سه زیرمقیاس خودسنجی است که برای اندازه‌گیری ۳ حالت هیجانی منفی شامل افسردگی، اضطراب و تنیدگی استفاده می‌شود. در نسخه کوتاه مقیاس، هر یک از سه زیرمقیاس افسردگی، اضطراب و تنیدگی شامل ۷ ماده است و مشارکت کنندگان به هر ماده روی یک طیف چهار درجه‌ای از «هرگز درباره من صدق نمی‌کند» (۰)

1 - Satisfaction with Life Scale (SWLS)

2 - Depression Anxiety Stress Scale (DASS)

3 - dysphoria

4 - hopelessness

5 - devaluation of life

6 - self-depreciation

7 - lack of interest/involvement

8 - anhedonia

9 - inertia

10 - automatic arousal

11 - skeletal muscle effects

12 - situational anxiety

13 - subjective experience of anxious affect

14 - difficulty in relaxing

15 - nervous arousal

16 - being easily upset/agitated

17 - irritable/over-reactive

18 - impatient

فرایندهای تحولی مشارکت کنندگان، توسعه دهند. در این مرحله، نتایج مصاحبه با مشارکت کنندگان و تحلیل متنی مصاحبه‌ها با آن‌ها، به توسعه پنج مؤلفه^۱ (داشتن تأثیر، هدف و معنا، ۲) مقابله با تنیدگی و نگرانی، ۳) روابط خانوادگی، ۴) اعتماد به خود، و ۵) احساس محترم بودن، درک شدن و دوست داشته شدن، منجر شد. در ادامه، نتایج روش آماری تحلیل عاملی ضمن دفاع از ساختار پنج عاملی مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان، نسخه ۴۶ ماده‌ای مقیاس مزبور را موجب شد. در این مقیاس، مشارکت کنندگان به هر ماده بر روی طیفی چهار درجه‌ای، از به هیچ وجه چنین احساسی نداشتم (۱) تا این احساس را به طور کامل داشتم (۴)، پاسخ می‌دهند^۱. همچنین، از مشارکت کنندگان تقاضا می‌شود که در پاسخ به ماده‌های ابزار سنجش بگویند در طول یک ماه گذشته، چقدر هر یک از عبارات را احساس کرده‌اند. در پژوهش گرین و دیگران (۲۰۲۳) نتایج روش آماری تحلیل عاملی از روایی عاملی مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان حمایت کرد. همچنین، نتایج مربوط به همبستگی زیرمقیاس‌های بهزیستی با رضایت از زندگی، حرمت خود، ادراک از خستگی، کیفیت زندگی و دلبستگی در روابط اجتماعی، از روایی همگرایی مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان، حمایت کرد. در پژوهش گرین و دیگران (۲۰۲۳) ضرایب همسانی درونی زیرمقیاس‌های ۱) داشتن تأثیر، هدف و معنا، ۲) مقابله با تنیدگی و نگرانی، ۳) روابط خانوادگی، ۴) اعتماد به خود، و ۵) احساس محترم بودن، درک شدن و دوست داشته شدن، به ترتیب برابر با ۰/۹۰، ۰/۸۳، ۰/۸۷، ۰/۸۵ و ۰/۹۰، به دست آمد.

در این مطالعه، برای آماده‌سازی مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان از روش ترجمه

معکوس^۲ استفاده شد. بنابراین، به منظور استفاده از نسخه فارسی مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان، نسخه انگلیسی آن برای نمونه دانشجویان ایرانی به زبان فارسی ترجمه شد. برای این منظور، با هدف حفظ هم‌ارزی زبانی و مفهومی، نسخه فارسی به کمک یک فرد دوزبانه دیگر به انگلیسی برگردانده شدند. در ادامه، دو مترجم درباره تفاوت موجود بین نسخه‌های انگلیسی بحث کردند و از طریق «فرایند مرور مکرر»^۳ این تفاوت‌ها به حداقل ممکن کاهش یافت. بر این اساس، مترادف معنایی نسخه ترجمه شده با نسخه اصلی به دقت بررسی شد.

در این پژوهش، تحلیل داده‌ها بر پایه نظریه کلاسیک تست انجام شد. ابقا یا حذف ماده‌های نسخه فارسی مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان به اتکای مشخصه‌های آماری تحلیل عاملی صورت گرفت. در این مطالعه برای استفاده از تحلیل عامل تأییدی از روش بیشینه درست‌نمایی^۴ برای برآورد مدل، و همسو با پیشنهاد میرز، گامست و گارینو (۲۰۱۶) به منظور ارائه یک ارزیابی جامع از برازندگی الگو از شاخص مجذور خی^۲(χ^2)، شاخص مجذور خی بر درجه آزادی (df/χ^2)، شاخص برازندگی مقایسه‌ای^۵ (CFI)، شاخص نیکویی برازندگی^۶ (GFI)، شاخص نیکویی برازندگی انطباقی^۷ (AGFI) و ریشه دوم واریانس خطای تقریب^۸ (RMSEA) استفاده شد. همسو با نتایج مطالعه گرین و دیگران (۲۰۲۳)، در این پژوهش نیز الگوی اندازگیری مشتمل بر پنج عامل به عنوان الگوی مفروض ارجح، انتخاب و آزمون شد.

یافته‌ها

پس از گردآوری داده‌ها و قبل از تحلیل و واریس تأییدی آن‌ها، پیش‌فرض‌های بهنجاری^۹ و

۱ - در این پژوهش، با هدف تهیه نسخه فارسی مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان، با هدف افزایش دقت در پاسخ به هر ماده، از مشارکت کنندگان تقاضا شد که احساس خود را درباره هر عبارت در طول یک ماه گذشته، بر روی طیفی ۷ درجه‌ای، تصریح کنند
۲ - back translation
۳ - iterative review process

۴ - maximum likelihood
۵ - Comparative Fit Index (CFI)
۶ - Goodness of Fit Index (GFI)
۷ - Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI)
۸ - Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)
۹ - normality

هم‌خطی چندگانه^۱ آزمون شدند. برای این منظور، ابتدا مفروضه‌های بهنجاری و هم‌خطی چندگانه و همچنین، داده‌های غیرعادی (دور افتاده) واری شدند. در این پژوهش، موافق با پیشنهاد تاباچنیک و فیدل (۲۰۰۷) داده‌های غیرعادی تک‌متغیری، از طریق نمرات استاندارد Z، چک شدند. در این بخش، نتایج نشان داد که در محدوده داده‌های گردآوری شده، نه داده دورافتاده یا غیرعادی وجود داشت که آن مشاهدات حذف شدند. جدول ۱، اندازه‌های توصیفی میانگین، انحراف استاندارد و آماره‌های چولگی و کشیدگی را برای ماده‌های مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان نشان می‌دهد. انحراف استاندارد ماده‌های مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان در بازه ۰/۹۹ تا ۱/۲۹ به دست آمدند. نتایج مربوط به آماره‌های

جدول ۱

انحراف استاندارد و آماره‌های چولگی و کشیدگی مقیاس چندبُعدی بهزیستی جوانان

ماده‌ها	M	SD	چولگی	کشیدگی
احساس می‌کنم در طول یک ماه گذشته ...				
۱. به دانشگاه محل تحصیلم، علاقه‌مند بوده‌ام.	۵/۴۴	۱/۵۰	-۱/۰۶	۰/۶۵
۲. توانسته‌ام تنیدگی و فشار ناشی از انجام تکالیف دانشگاهی‌ام را مدیریت کنم.	۴/۴۹	۱/۸۵	-۰/۳۶	-۰/۹۲
۳. دوستانم مرا به اندازه کافی جدی گرفته‌اند.	۵/۵۷	۱/۶۰	-۱/۲۱	۰/۷۴
۴. از رابطه با خانواده‌ام، راضی بوده‌ام.	۵/۱۴	۱/۵۲	-۰/۹۲	۰/۳۸
۵. در صورت نیاز، از حق خود دفاع کرده‌ام.	۵/۸۴	۱/۳۸	-۱/۳۶	۱/۴۷
۶. در دانشگاه محل تحصیلم، احساس کامیابی کرده‌ام.	۵/۵۰	۱/۴۵	-۱/۲۱	۱/۲۳
۷. در زندگی‌ام با تنیدگی زیادی، روبرو نبوده‌ام.	۴/۶۰	۱/۸۰	-۰/۴۷	-۰/۷۸
۸. دیگران مرا فردی دوست‌داشتنی ارزیابی کرده‌اند.	۵/۶۱	۱/۵۹	-۱/۲۵	۰/۸۶
۹. توانسته‌ام به خوبی با پدر و مادرم کنار بیایم.	۵/۷۲	۱/۳۵	-۱/۵۹	۱/۶۳
۱۰. فرد باعزت نفسی بوده‌ام.	۵/۷۳	۱/۴۰	-۱/۲۸	۱/۱۵
۱۱. در دانشگاه به دستاوردهایی دست یافته‌ام.	۵/۴۷	۱/۵۳	-۰/۹۷	۰/۲۶
۱۲. دانشگاه برایم تنیدگی زیادی نداشته است.	۴/۵۶	۱/۸۴	-۰/۵۰	-۰/۷۴
۱۳. توانسته‌ام با دوستانم درباره آنچه مرا ناراحت می‌کند، گفتگو کنم.	۵/۶۶	۱/۴۹	-۱/۲۳	۰/۹۷
۱۴. والدینم به اندازه کافی مرا جدی گرفته‌اند.	۴/۹۴	۱/۶۶	-۰/۶۲	-۰/۴۴
۱۵. از اعتماد به نفس کافی، برخوردار بوده‌ام.	۵/۶۰	۱/۴۴	-۱/۲۵	۱/۲۳
۱۶. زندگی‌ام معنا داشته است.	۵/۴۶	۱/۵۱	-۱/۰۹	۰/۸۴
۱۷. زمان کافی برای آرمیدگی (آرامش) داشته‌ام.	۴/۰۱	۲/۰۴	-۰/۱۳	-۱/۲۹
۱۸. با دوستانم چه رودرو و چه آنلاین، رابطه خوبی داشته‌ام.	۵/۶۸	۱/۶۵	-۱/۳۵	۰/۹۷
۱۹. با اعضای خانواده‌ام روابط گرم و صمیمانه‌ای داشته‌ام.	۵/۴۳	۱/۵۰	-۱/۱۷	۰/۹۲

۰/۹۳	-۱/۱۹	۱/۵۱	۵/۵۳	۲۰. توانسته‌ام نظراتم را بیان کنم.
۱/۵۱	-۱/۲۴	۱/۳۶	۵/۶۷	۲۱. برای حضور در دانشگاه از انگیزشی مکفی، برخوردار بوده‌ام.
-۰/۹۵	-۰/۳۸	۱/۹۰	۴/۴۴	۲۲. دربارهٔ عزیزانم، احساس نگرانی نکرده‌ام.
-۰/۰۳	-۰/۹۱	۱/۷۵	۵/۱۸	۲۳. دیگران به اندازهٔ کافی دوستم داشته‌اند.
۰/۶۱	-۱/۱۰	۱/۵۴	۵/۴۲	۲۴. توانسته‌ام دربارهٔ موضوعاتی که مرا ناراحت می‌کند با والدینم صحبت کنم.
۱/۳۶	-۱/۵۴	۱/۳۶	۵/۸۴	۲۵. خود را همان گونه که هستم، پذیرفته‌ام.
۰/۸۹	-۱/۲۱	۱/۶۰	۵/۴۵	۲۶. تا آنجا که توانسته‌ام به جامعه (دوستانم، اطرافیانم، زادگاهم)، یاری رسانده‌ام.
-۰/۷۰	-۰/۴۵	۱/۷۶	۵/۵۳	۲۷. خواب کافی داشته‌ام.
۰/۷۱	-۱/۱۲	۱/۵۴	۵/۵۸	۲۸. دیگران به اندازهٔ کافی به من احترام گذاشته‌اند.
-۰/۷۱	-۰/۵۳	۱/۷۶	۴/۶۹	۲۹. از شرایط خانوادگی‌ام راضی بوده‌ام.
۱/۱۶	-۱/۵۱	۱/۴۹	۵/۶۴	۳۰. از ظاهر جسمانی‌ام، رضایت داشته‌ام.
۱/۵۵	-۱/۲۲	۱/۳۷	۵/۶۳	۳۱. تعهدات درسی‌ام را مسئولانه انجام داده‌ام.
-۰/۹۹	-۰/۳۵	۱/۹۲	۴/۴۹	۳۲. احساس لذت و خوشی داشته‌ام.
۰/۳۲	-۱/۰۲	۱/۶۲	۵/۳۷	۳۳. دیگران درکم کرده‌اند.
-۰/۳۸	-۰/۷۷	۱/۷۴	۴/۷۸	۳۴. در رابطهٔ با والدینم، احساس ایمنی کرده‌ام.
۱/۳۷	-۱/۳۴	۱/۳۵	۵/۶۴	۳۵. توانسته‌ام تغییراتی هر چند کوچک در زندگی‌ام ایجاد کنم.
۰/۳۹	-۰/۹۰	۱/۵۳	۵/۱۹	۳۶. زندگی برایم معنا داشته است.
-۰/۶۷	-۰/۵۷	۱/۸۳	۴/۶۶	۳۷. احساس شادمانی کرده‌ام.
۰/۳۰	-۰/۹۲	۱/۵۲	۵/۳۵	۳۸. دیگران حمایت کرده‌اند.
-۰/۴۴	-۰/۷۷	۱/۷۶	۵/۰۷	۳۹. در جامعه (اطرافیانم، شهرم و باشگاه ورزشی‌ام)، احساس ارزشمندی کرده‌ام.
-۰/۹۱	-۰/۳۸	۱/۸۸	۴/۵۳	۴۰. نگرانی‌های مالی، نداشته‌ام.
-۰/۳۱	-۰/۷۹	۱/۷۲	۵/۱۳	۴۱. دیگران به آنچه می‌گویم، گوش می‌دهند.
۰/۵۱	-۱/۰۵	۱/۵۹	۵/۳۸	۴۲. در کل از زندگی‌ام رضایت داشته‌ام.
۰/۰۶	-۰/۸۳	۱/۶۲	۵/۱۳	۴۳. دیگران به نظراتم احترام گذاشته‌اند.
۰/۷۰	-۱/۰۷	۱/۴۷	۵/۴۹	۴۴. از انجام کارهایم، لذت برده‌ام.
۰/۸۵	-۱/۱۶	۱/۴۹	۵/۵۹	۴۵. دیگران مرا فهمیده‌اند.
۱/۱۴	-۱/۲۷	۱/۴۵	۵/۶۷	۴۶. توانسته‌ام در صورت نیاز به دیگران، کمک کنم.

مدل، مدل استقلال با مدل مفروض، مقایسه شد. نتایج نشان داد که اندازه‌های نیکویی برازندگی برای مدل استقلال، که در آن فرض می‌شود تمام متغیرها ناهمبسته‌اند، بر برازندگی ضعیفی مدل مزبور با داده‌ها، دلالت داشت ($\chi^2/df = ۱۵/۹۴$)، $P > ۰/۰۰۱$ ($N = ۴۵۱$)، $\chi^2(۱۰۳۵)$. در این پژوهش، با توجه به عدم اجماع نظر آماردانان دربارهٔ اندازه‌های نیکویی برازندگی ترجیحی (کلاین، ۲۰۱۵؛ میرز و دیگران، ۲۰۱۶)، همسو با منطق پیشنهادی آربوکی و وسکی (۱۹۹۹)، به طور همزمان، بر اندازه‌های نیکویی برازندگی

در این بخش، به منظور تعیین روایی عاملی نسخهٔ فارسی مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان از روش آماری تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. به بیان دیگر، به منظور تأیید ماهیت چندبُعدی ابزار سنجش، از مدلیابی معادله ساختاری به کمک تحلیل عاملی تأییدی، استفاده شد. بنابراین، در این بخش، به منظور آزمون فرضیهٔ مربوط به بارهای عاملی متناسب به عامل‌ها، در تحلیل عاملی تأییدی از روش برآورد بیشینه درست‌نمایی، استفاده شد. در این بخش، در گام نخست، به منظور ارزیابی برازندگی

مختلف، عبارات خطای باقیمانده^۱ و شاخص‌های اصلاح^۲، تأکید شد (جدول ۲).

در ادامه، ساختار تک‌بعدی نسخه فارسی مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان، انتخاب و آزمون شد. نتایج مربوط به شاخص‌های برازندگی مدل تک‌عاملی نسخه فارسی مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان برای هر یک از شاخص‌های پیشنهادی میرز و دیگران (۲۰۱۶) شامل شاخص مجذور خی (χ^۲)، شاخص نسبت مجذور خی بر درجه آزادی (dfχ^۲/)، شاخص برازندگی مقایسه‌ای (CFI)، شاخص نیکویی برازندگی (GFI)، شاخص نیکویی برازندگی انطباقی (AGFI) و ریشه دوم واریانس خطای تقریب (RMSEA) به ترتیب برابر با ۷۰۶۵/۴۴، ۷/۱۴، ۰/۶۱، ۰/۴۳، ۰/۳۷ و ۰/۱۱ به دست آمد که بر برازندگی ضعیف مدل با

جدول ۲

اندازه‌های نیکویی برازندگی و مقادیر بارهای عاملی مدل‌های اندازه‌گیری رقیب

مدل‌های رقیب	χ ^۲	dfχ ^۲ /	GFI	AGFI	CFI	RMSEA	loadings
مدل استقلال	۱۶۴۹۴/۴۵	۱۵/۹۴	۰/۱۱	۰/۰۷	۰/۰۰	۰/۱۸	-
مدل تک‌عاملی	۷۰۶۵/۴۴	۷/۱۴	۰/۴۳	۰/۳۷	۰/۶۱	۰/۱۱	۰/۵۲ - ۰/۷۷
مدل پنج‌عاملی	۲۲۴۹/۵۶	۲/۳۱	۰/۹۲	۰/۹۰	۰/۹۳	۰/۰۵۴	۰/۵۶ - ۰/۹۰

جدول ۳ نتایج مربوط به وزن‌های رگرسیونی ساختار پنج‌عاملی مدل اندازه‌گیری نسخه فارسی مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان را نشان می‌دهد. نتایج نشان می‌دهد که تمام وزن‌های رگرسیونی از لحاظ آماری معنادارند ($P < ۰/۰۰۱$). بر اساس جدول ۳، وزن‌های رگرسیونی برای عامل احساس محترم بودن، درک شدن و دوست داشته شدن در بازه ۰/۶۸ تا ۰/۸۲، وزن‌های رگرسیونی عامل مقابله با تنیدگی و نگرانی در بازه ۰/۷۷ تا ۰/۹۰، وزن‌های رگرسیونی عامل داشتن تأثیر، هدف و معنا در بازه ۰/۶۹ تا ۰/۸۱، وزن‌های رگرسیونی عامل روابط خانوادگی در بازه ۰/۶۲ تا ۰/۷۲ و در نهایت، وزن‌های رگرسیونی عامل اعتماد به خود در بازه ۰/۵۶ تا ۰/۷۴، به دست آمد. علاوه بر این، در جدول ۳، مقادیر آلفای کرونباخ، همبستگی هر ماده با نمره کل و مقدار

داده‌ها دلالت داشت (جدول ۲).

در نهایت، ساختار پنج‌بُعدی نسخه فارسی مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان، انتخاب و آزمون شد. نتایج مربوط به شاخص‌های برازندگی مدل پنج‌عاملی نسخه فارسی مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان برای هر یک از شاخص‌های پیشنهادی میرز و دیگران (۲۰۱۶) شامل شاخص مجذور خی (χ^۲)، شاخص نسبت مجذور خی بر درجه آزادی (dfχ^۲/)، شاخص برازندگی مقایسه‌ای (CFI)، شاخص نیکویی برازندگی (GFI)، شاخص نیکویی برازندگی انطباقی (AGFI) و ریشه دوم واریانس خطای تقریب (RMSEA) به ترتیب برابر با ۲۲۴۹/۵۶، ۲/۳۱، ۰/۹۳، ۰/۹۲، ۰/۹۰ و ۰/۰۵۴ به دست آمد که بر برازندگی مطلوب مدل با داده‌ها دلالت داشت (جدول ۲).

آلفا با فرض حذف ماده برای مدل پنج‌عاملی نسخه فارسی مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان را نشان می‌دهد. علاوه بر این، در این مطالعه، پژوهشگران با هدف واری اعتبار مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان، در بین ۳۰ نفر از مشارکت‌کنندگان، با فاصله ۳۰ روز، مقیاس مزبور را دو بار اجرا کردند. در این بخش، پس از محاسبه مقادیر همبستگی بین نمرات افراد در دو بار اجرا، این ضرایب برای عامل‌های محترم بودن، درک شدن و دوست داشته شدن، مقابله با تنیدگی و نگرانی، داشتن تأثیر، هدف و معنا در زندگی، روابط خانوادگی و اعتماد به خود به ترتیب برابر با ۰/۷۵، ۰/۶۸، ۰/۶۷، ۰/۷۱ و ۰/۷۳ به دست آمد که از نظر آماری معنادار بودند ($P < ۰/۰۰۱$).

جدول ۳

مقادیر آلفای کرونباخ، همبستگی هر ماده با نمره کل و مقدار آلفا با فرض حذف ماده برای مدل پنج‌عاملی

ماده‌ها	بار عاملی	همبستگی کل	آلفای کرونباخ در صورت حذف ماده
محترم بودن، درک‌شدن و دوست داشته‌شدن $\alpha=0/94$			
۳	0/82	0/81	0/92
۸	0/80	0/79	0/92
۱۳	0/81	0/80	0/92
۱۸	0/73	0/72	0/92
۲۳	0/74	0/72	0/92
۲۸	0/81	0/78	0/92
۳۳	0/75	0/72	0/92
۳۸	0/78	0/75	0/92
۴۱	0/68	0/67	0/92
۴۳	0/72	0/69	0/92
۴۵	0/74	0/72	0/92
۴۶	0/74	0/72	0/92
مقابله با تنیدگی و نگرانی $\alpha=0/96$			
۲	0/90	0/87	0/94
۷	0/89	0/86	0/94
۱۲	0/83	0/81	0/94
۱۷	0/77	0/78	0/94
۲۲	0/82	0/82	0/94
۲۷	0/86	0/83	0/94
۳۲	0/81	0/79	0/94
۳۷	0/87	0/84	0/94
۴۰	0/84	0/82	0/94
داشتن تأثیر، هدف و معنا در زندگی $\alpha=0/94$			
۱	0/79	0/79	0/92
۶	0/79	0/76	0/92
۱۱	0/80	0/77	0/92
۱۶	0/81	0/78	0/92
۲۱	0/80	0/77	0/92
۲۶	0/79	0/78	0/92
۳۱	0/77	0/74	0/92
۳۶	0/75	0/73	0/92
۳۹	0/69	0/68	0/92
۴۲	0/79	0/76	0/92
۴۴	0/80	0/76	0/92
روابط خانوادگی $\alpha=0/84$			
۴	0/72	0/66	0/81
۹	0/65	0/60	0/81

۱۴	۰/۶۲	۰/۵۷	۰/۸۱
۱۹	۰/۶۷	۰/۵۹	۰/۸۱
۲۴	۰/۶۵	۰/۶۰	۰/۸۱
۲۹	۰/۶۶	۰/۵۹	۰/۸۱
۳۴	۰/۶۴	۰/۵۷	۰/۸۱
اعتماد به خود $\alpha=0/86$			
۵	۰/۵۶	۰/۵۸	۰/۸۳
۱۰	۰/۶۸	۰/۶۸	۰/۸۳
۱۵	۰/۶۸	۰/۶۳	۰/۸۳
۲۰	۰/۶۴	۰/۶۲	۰/۸۳
۲۵	۰/۷۴	۰/۶۳	۰/۸۳
۳۰	۰/۶۸	۰/۶۰	۰/۸۳
۳۵	۰/۷۲	۰/۶۴	۰/۸۳

روایی ملاکی

در این بخش، به منظور تعیین روایی ملاکی مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان، محاسبه شد. در این بخش، نتایج مربوط به همبستگی بین ابعاد

جدول ۴

همبستگی بهزیستی جوانان با رضایت از زندگی و آسفتگی روان‌شناختی در آن‌ها

رضایت از زندگی	اضطراب	افسردگی	تنیدگی
محترم‌بودن، درک‌شدن و دوست داشته شدن	۰/۴۵**	۰/۳۱**	۰/۳۰**
مقابله با تنیدگی و نگرانی	۰/۵۲**	۰/۴۴**	۰/۵۱**
داشتن تأثیر، هدف و معنا در زندگی	۰/۴۸**	۰/۳۴**	۰/۳۴**
روابط خانوادگی	۰/۴۲**	۰/۳۲**	۰/۳۳**
اعتماد به خود	۰/۴۰**	۰/۳۵**	۰/۳۵**

** $P<0/01$

بحث

این پژوهش با هدف تحلیل روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان انجام شد. در بخش نخست، نتایج روش آماری تحلیل عاملی تأییدی موافق با نسخه اصلی این مقیاس با تکرار مدلی مشتمل بر پنج عامل داشتن تأثیر، هدف و معنا، مقابله با تنیدگی و نگرانی، روابط خانوادگی، اعتماد به خود، و در نهایت، احساس محترم بودن، درک‌شدن و دوست داشته شدن، از ساختار چندبُعدی ابزار مزبور، به طور تجربی، حمایت کرد. در ادامه، نتایج مربوط به همبستگی

بین ابعاد چندگانه بهزیستی با رضایت از زندگی و وجوه آسفتگی روان‌شناختی شامل اضطراب، افسردگی و تنیدگی، شواهد مضاعفی در مورد تأیید روایی ملاکی مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان، فراهم آورد. در ادامه، نتایج ضرایب همسانی دورنی و آزمون بازآزمون نیز از اعتبار مقیاس حمایت کرد. در بخش نخست، نتایج این پژوهش موافق با یافته‌های مطالعه گرین و دیگران (۲۰۲۳) با تکرار مدل اندازه‌گیری مشتمل بر پنج شاخص بهزیستی در جوانان شامل داشتن تأثیر، هدف و معنا، مقابله با تنیدگی و نگرانی، روابط خانوادگی، اعتماد به

خود، و در نهایت، احساس محترم بودن، درک شدن و دوست داشته شدن، بیش از پیش، بر ضرورت معماری مفهومی بهزیستی با تأسی از بافتار تحولی نوجوان/جوان، تأکید کرد. در این بخش، نتایج موافق با یافته‌های مطالعات کاتری و دیگران (۲۰۲۴)، بینانا و دیگران (۲۰۱۹) و چو و دیگران (۲۰۲۰) نشان داد که در تلاش برای ارائه مدلی بافتاری/تحولی درباره بهزیستی در جوانان، تأکید بر اثرگذاری (یاری‌رسانی)، هدف‌مندی و معناگرایی در زندگی، از نقشی انکارناشدنی برخوردار است. به بیان دیگر، در تلاش برای فهم بافتاری/تحولی بهزیستی، در نظر داشتن زیرمقیاسی که بلوک‌هایی مانند هدف‌گرایی خود/دگرمحور و تحقق‌بخشی به ظرفیت‌های بالقوه فردی/اجتماعی، یاری‌گری اجتماعی و مواجهه معنامحور با مطالبه‌گری‌های پیرامونی را دارد، در رونمایی از چندجانبگی بهزیستی، دارای اهمیت زیادی است. علاوه بر این، موافق با نتایج مطالعات داگال و دیگران (۲۰۲۴)، هامالانن و دیگران (۲۰۲۳) و کوویچ و دیگران (۲۰۲۳)، در وهله نوجوانی/جوانی، رویارویی جوان با تجارب فشارزا و به طور ویژه، تنش‌گرهای تحصیلی و تجارب تنیدگی‌زای بین‌فردی، گریزناپذیر است. بنابراین، یکی دیگر از شاخص‌های اساسی بهزیستی جوانان، در شیوه مواجهه آن‌ها با فشارزهای تحصیلی و غیرتحصیلی، انعکاس می‌یابد (لیلی، ۲۰۲۴). در این بخش، نتایج مطالعات مختلف نشان داده‌اند که مدل رویارویی جوان با مطالبه‌گری‌های فزاینده و انگیزاننده تحصیلی ضمن نشان‌دادن غنای ذخایر مقابله‌ای آن‌ها، در تصریح بهزیستی آن‌ها نیز از نقشی انکارناپذیر برخوردار بوده است (لیونتال و دیگران، ۲۰۱۵). در این بخش، پژوهشگران به جهت بررسی شاخص‌های بهزیستی جوانان بر نقش روابط خانوادگی نیز اشاره کرده‌اند (پانديا، ۲۰۲۳). موافق با پیشنهاد پژوهشگران، اگر چه تمایلات استقلال‌طلبانه جوانان و البته تجربه نوظهور دبستگی آنان به گروه همسالان، گریزناپذیر

است، اما همچنان، یکی از بنیادی‌ترین علل توضیح دهنده بهزیستی جوانان و نوجوانان، در بافت رابطه والد - نوجوان/جوان و به طور خاص، تجربه جوان از حمایت والدینی، معنا می‌یابد (مک‌کای و دیگران، ۲۰۲۳؛ پارک و دیگران، ۲۰۲۴). پژوهشگران یادآوری کرده‌اند که در شرایط رویارویی جوان با تجارب آسیب‌زا، که اغلب جزء جدایی‌ناپذیر تجارب وهله تحولی نوجوانی/جوانی تلقی می‌شود، مدل پیوند جوان به خانواده و تجارب حمایتی و ضربه‌گیرانه آن‌ها از خانواده، دارای اهمیتی اساسی است (میترا و دیگران، ۲۰۲۱). در ادامه، پژوهشگران با اطلاع از وزن تبیینی عناصری اطلاعاتی مانند احساس عاملیت و خودراهبری در پیش‌بینی تجارب هیجانی نوجوان/جوان، در جستجوی بیش‌وواقع‌نگر تعیین‌گرهای بهزیستی در وهله تحولی نوجوانی/جوانی، بر نقش اعتماد به خود آن‌ها اصرار ورزیدند (کای و دیگران، ۲۰۲۳؛ پوتس و کسیدی، ۲۰۲۰). هم‌راستا با شواهد موجود، خودنگری‌های غیرسودار و خودآزرشیابانه جوان/نوجوان از طریق همپسته‌هایی مانند اسنادگزینی‌های انطباقی، هیجانات مثبت، هدف‌گزینی‌های سازگارانه و همچنین از طریق تشویق نوجوان/جوان به یادگیری از تجارب شکست، در توضیح نیمرخ بهزیستی او از نقشی بلامنازع برخوردار است (رشید و دیگران، ۲۰۲۳). همچنین، در بافت اجتماعی، گرایش نوجوان/جوان به دوست داشتن و دوست داشته شدن، پذیرفتن و پذیرفته شدن و مورد احترام واقع شدن نیز موافق با شواهدی مانند ریورا و دیگران (۲۰۲۴) و راس و دیگران (۲۰۲۰)، در بهزیستی جوان/نوجوان، نقش می‌آفریند. بی‌شک، تجربه بافت ارتباطی گرم، امن و سالم از طریق تأمین نیازهای روان‌شناختی بنیادین نوجوان/جوان، برای تأمین بهزیستی او، مؤثرند (سلیگمن، ۲۰۱۲).

در بخشی دیگر، نتایج مربوط به همبستگی بین شاخص‌های بهزیستی جوان با رضایت از زندگی، شواهدی در مناسب بودن روایی ملاکی

انتخاب قرار گیرد. سوم، اگر چه داده‌ها در دو گروه دانشجویان دختر و پسر گردآوری شدند اما نابسندگی و عدم تطابق تعداد مادّه‌های مقیاس و تعداد مشارکت کنندگان در هر گروه، مجال آزمودن هم‌ارزی جنسی مدل اندازه‌گیری مقیاس چندبُعدی بهزیستی را از پژوهشگران ستاند. بنابراین، دغدغه واریس تغییرناپذیری جنسی ساختار عاملی مقیاس مزبور نیز می‌تواند در اولویت قرار گیرد.

یافته‌های این پژوهش شواهد قانع‌کننده‌ای در دفاع از مشخصه‌های فنی روایی و اعتبار نسخه فارسی مقیاس چندبُعدی بهزیستی در جوانان، فراهم آورد.

منابع

- Arbuckle, J. L., & Wothke, W. (1999). *Amos 4.0 user's guide: SPSS*. (240-260). Chicago: Small Waters Corporation.
- Bennouna, C., Khauli, N., Basir, M., Allaf, C., Wessells, M., & Stark, L. (2019). School-based programs for supporting the mental health and psychosocial wellbeing of adolescent forced migrants in high-income countries: A scoping review. *Social Science & Medicine*, 239, 112558.
- Calleja, P., Knight-Davidson, P., McVicar, A., Laker, C., Yu, S., & Roszak-Burton, L. (2024). Gratitude interventions to improve wellbeing and resilience of graduate nurses transitioning to practice: A scoping review. *International Journal of Nursing Studies Advances*, 6, 100188.
- Cho, E. Y., & Yu, F. Y. (2020). A review of measurement tools for child wellbeing. *Children and Youth Services Review*, 119, 105576.
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95(3), 61820.
- Diener, E., Napa Scollon, C., & Lucas, R. E. (2009). In *The evolving concept of subjective well-being: The multifaceted nature of happiness* (pp. 67–100). https://doi.org/10.1007/978-90-481-2354-4_4.
- Diener, E., Oishi, S., & Tay, L. (2018). Advances in subjective well-being research. *Nature Human Behaviour*, 2(4), 253–260.
- Diener, E., R. A. Emmons, R. J. Larsen, and S. Griffin (1985). The Satisfaction with Life Scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71-75.

مقیاس بهزیستی در جوانان فراهم آورد. همسو با نتایج مطالعات گرین و دیگران (۲۰۲۳) و کاتری و دیگران (۲۰۲۴) شاخص‌های بهزیستی روان‌شناختی، ارتباطی تنگاتنگ با انگیزه‌های جویای ارضا و مرتبط با بهزیستی جوان/نوجوان دارند (پان، تا، تائو، لیانگ و لاو، ۲۰۲۴؛ سیکیز، فارول و زمیر – گمبک، ۲۰۲۳؛ ناین و ناین، ۲۰۲۳).

در بخشی دیگر، نتایج مربوط به همبستگی بین مؤلفه‌های بهزیستی در جوانان با وجوه آشفتگی روان‌شناختی شامل افسردگی، اضطراب و تنیدگی، شواهد مضاعفی در دفاع از روایی ملاکی مقیاس بهزیستی در جوانان فراهم آورد. در این بخش، نتایج موافق با مطالعات گرین و دیگران (۲۰۲۳) و کاتری و دیگران (۲۰۲۴) و با تأکید بر ماهیت مراقبتی/محافظة‌ی شاخص‌های فردی/بافتاری بهزیستی شامل داشتن تأثیر، هدف و معنا، مقابله با تنیدگی و نگرانی، روابط خانوادگی، اعتماد به خود، احساس محترم بودن، درک شدن و دوست داشته شدن، از کارکرد مصونیت‌آفرین بهزیستی در افراد در برابر تجاربی منفی مانند اضطراب، تنیدگی و افسردگی، به طور تجربی، حمایت کرد.

این پژوهش، با وجود تحلیل روان‌سنجی یکی از روزآمدترین ابزارهای سنجش بهزیستی در جوانان، چند محدودیت دارد. اول، جامعه آماری این پژوهش محدود به دانشجویان کارشناسی دانشگاه شهید بهشتی بودند که البته، نمونه نیز به طریقی غیراحتمالاتی از جامعه مزبور انتخاب شدند. بنابراین، نیاز است که در تعمیم نتایج، جانب احتیاط، رعایت شود. دوم، تحلیل روان‌سنجی مقیاس بهزیستی در جوانان به طریقی مانند روایی عاملی و روایی ملاکی و البته، گزارش ضرایب همسانی درونی در اولویت قرار گرفت. بی‌شک، با هدف اطلاع دقیق‌تر از مشخصه‌های فنی روایی و اعتبار ابزار مزبور نیاز است که استفاده از روش‌هایی دگر مانند روایی همگرا، روایی افتراقی، روایی همزمان و البته اعتبار به روش آزمون بازآزمون نیز، در اولویت

- Review, 160, 107614.
- Lovibond, S.H. & Lovibond, P.F. (1995). *Manual for the Depression anxiety Stress Scales*. (2nd Ed) Sydney: Psychology Foundation.
- McKay, C. D., Gubhaju, L., Gibberd, A. J., McNamara, B. J., Macniven, R., Joshy, G., ... & Eades, S. J. (2023). Health behaviours associated with healthy body composition among Aboriginal adolescents in Australia in the 'Next Generation: Youth Well-being study'. *Preventive Medicine*, 175, 107715.
- Meyers, L. S., Gamst, G., & Guarino, A. J. (2016). *Applied multivariate research, design and interpretation*. Thousand oaks. London. New Delhi, Sage publication.
- Mitra, R., Waygood, E. O. D., & Fullan, J. (2021). Subjective well-being of Canadian children and youth during the COVID-19 pandemic: The role of the social and physical environment and healthy movement behaviours. *Preventive Medicine Reports*, 23, 101404.
- Nguyen, V.T. & Nguyen, C.T.P. (2023). Self-compassion and life satisfaction in Vietnamese adolescents: the mediating role of emotional and behavioral problems. *Mental Health and Social Inclusion*, <https://doi.org/10.1108/MHSI-07-2023-0076>
- Pan, Q. P., Tan, C. Y., Tao, S., Liang, Q., & Law, N. (2024). Protective factors contributing to adolescents' multifaceted digital resilience for their wellbeing: A socio-ecological perspective. *Computers in Human Behavior*, 155, 108164.
- Pandya, S. P. (2023). Adolescents raised by single parents: Examining the impact of spiritual education lessons on school connectedness, wellbeing, and resilience. *Children and Youth Services Review*, 148, 106885.
- Park, J. J., Brown, G. T. L., & Stephens, J. M. (2024). In between Korean and New Zealander: Extrinsic success beliefs and well-being of Korean youth in New Zealand. *International Journal of Intercultural Relations*, 99, 101943.
- Poots, A., & Cassidy, T. (2020). Academic expectation, self-compassion, psychological capital, social support and student wellbeing. *International Journal of Educational Research*, 99, 101506.
- Qi, W., Shi, J., & Cui, L., (2023). Family contagion of mental toughness and its influence on youth mental
- Dodge, R., Daly, A. P., Huyton, J., & Sanders, L. (2012). The challenge of defining wellbeing. *International Journal of Wellbeing*, 2(3), 222–235.
- Dougall, I., Vasiljevic, M., Wright, J. D., & Weick, M. (2024). How, when, and why is social class linked to mental health and wellbeing? A systematic meta-review. *Social Science & Medicine*, 343, 116542.
- Goodarzi, Ahmad, Shokri, Omid, Sharifi, Masoud. (2014). Cognitive Appraisals, Coping Strategies, Optimism and Subjective Well-Being. *Journal of Psychology* 4 (, .346-364,)[In Persian]
- Green, K. H., Groep, S. V. D., Cruijsen, R. V. D., Polak, M. G., & Crone, E A. (2023). The Multidimensional Wellbeing in Youth Scale (MWYS): Development and psychometric properties. *Personality and Individual Differences*, 204, 112038.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed., pp. 125–857). Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Hamalainen, T., Lappalainen, P., Puolakanaho, A., Lappalainen, R., & Kiuru, N. (2023). A guided online ACT intervention may increase psychological well-being and support school engagement in adolescents. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 27, 152–159.
- Kline, R. B. (2015). *Principles and practices of Structural Equation Modeling* (2nd Eds.). New York: Guilford.
- Knight, L., & Samuel, V. (2022). Acceptance and commitment therapy interventions in secondary schools and their impact on students' mental health and well-being: A systematic review. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 25, 90–105.
- Kovich, M. K., Simpson, V. L., Foli, K. J., Hass, Z., & Phillips, R. G. (2023). Application of the PERMA Model of Well-being in Undergraduate Students. *International Journal of Community Well-Being*, 6, 1–20.
- Leventhal, K. S., Gillham, J., DeMaria, L., Andrew, G., Peabody, J., & Leventhal, S. (2015). Building psychosocial assets and wellbeing among adolescent girls: A randomized controlled trial. *Journal of Adolescence*, 45, 284-295.
- Lilly, J. M. (2024). Barriers and bridges to well-being for Latinx immigrant youth in a new Latinx destination: A digital narrative inquiry. *Children and Youth Services*

- the Effectiveness of an Immunization Intervention Program for Undergraduates against Negative Emotional Experiences Based on the Pennsylvania Preventive Model. *Educational Measurement and Evaluation Studies*, 4(7), 165-190. [In Persian]
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. (p.934), Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Tian, L., Xin, C., Zheng, Y., & Liu, G. (2024). Parent-adolescent discrepancies in positive parenting and adolescent problem behaviors in Chinese families. *Heliyon*, 10, e25016.
- Tu, K. M., Li, X., Guntzville, L. M., & Cai, T. (2024). Academic challenges during early adolescence: Mothers' advice and youth responses to advice. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 92, 101648.
- van Dierendonck, D. V., & Lam, H. (2023). Interventions to enhance eudaemonic psychological well-being: A meta-analytic review with Ryff's Scales of Psychological Well-being. *Applied Psychology: Health and Well-being*, 15 (2), 594-610.
- Wang, M. T., Dego, J. L., Amemiya, J., Parr, A., & Guo, J. (2020). Classroom climate and children's academic and psychological wellbeing: A systematic review and meta-analysis. *Developmental Review*, 57, 100912.
- Wen, F., Ye, H., Zuo, B., Han, S., Zhu, J., Ke, W., & He, Y. (2022). The association between insecurity and subjective well-being among youth during the COVID-19 outbreak: A moderated mediation model. *Journal of Affective Disorders*, 297, 486-494.
- Yang, Z., Su, R., & Xin, S. (2023). Belief in a just world and meaning in life among Chinese adolescents: The mediating role of basic psychological need satisfaction. *Acta Psychologica*, 241, 104099.
- well-being: Family cohesion as a moderator. *Personality and Individual Differences*, 202, 111963.
- Rasheed, N., Fatima, I., & Tariq, O. (2022). University students' mental well-being during COVID-19 pandemic: The mediating role of resilience between meaning in life and mental well-being. *Acta Psychologica*, 227, 103618.
- Rashid, T., & Seligman, M. E. P. (2013). *Positive psychotherapy: A treatment manual*. New York: Oxford University Press
- Rivera, A. R., Galvez-Mozo, A., & Tirado-Serrano, F. (2024). The imperative of happiness in positive psychology: Towards a psychopolitics of wellbeing. *New Ideas in Psychology*, 72, 101058.
- Ross, D. A., Hinton, R., Melles-Brewer, M., Engel, D., Zeck, W., Fagan, L., Herat, J., Phaladi, G., Imbago-J'acome, D., Anyona, P., Sanchez, A., Damji, N., Terki, F., Baltag, V., Patton, G., Silverman, A., Fogstad, H., Banerjee, A., & Mohan, A. (2020). Adolescent well-being: A definition and conceptual framework. *Journal of Adolescent Health*, 67(4), 472-476.
- Ryff, C. D. (2014). Psychological well-being revisited: advances in the science and practice of eudaimonia. *Psychother. Psychosom.* 83, 10-28.
- Seekis, V., Farrell, L., & Zimmer-Gembeck, M. (2023). A classroom-based pilot of a self-compassion intervention to increase wellbeing in early adolescents. *Explore*, 19 (2), 267-270.
- Seligman, M. E. P. (2012). *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being*. Simon and Schuster.
- Shokri, O., Shahidi, S., Mazaheri, M., Fathabadi, J., Rahiminejad, S. P. and Khanjani, M. (2014). Evaluating

